II

(Προπαρασκευαστικές πράξεις)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου περί εναρμονίσεως της διάρκειας προστασίας του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας και ορισμένων συγγενικών δικαιωμάτων

(92/C 92/06)

COM(92) 33 τελικό — SYN 395

(Υποβλήθηκε από την Επιτροπή στις 23 Μαρτίου 1992)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 57 παράγραφος 2 και τα άρθρα 66, 100 Α και 113,

την πρόταση της Επιτροπής,

Σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής,

Εκτιμώντας:

ότι η σύμβαση της Βέρνης περί προστασίας των λογοτεχνικών και καλλιτεχνικών έργων και η διεθνής σύμβαση της Ρώμης περί προστασίας των εκτελεστών ή ερμηνευτών καλλιτεχνών, των παραγωγών φωνογραφημάτων και των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών, προβλέπουν μόνον κατώτατα χρονικά όρια προστασίας, αφήνοντας στα συμβαλλόμενα κράτη τη δυνατότητα να προβλέπουν μεγαλύτερης διάρκειας προστασία για τα σχετικά δικαιώματα· ότι ορισμένα κράτη μέλη έχουν κάνει χρήση αυτής της ελευθερίας· ότι, εξάλλου, ορισμένα κράτη μέλη δεν έχουν προσχωρήσει στη σύμβαση της Ρώμης·

ότι η κατάσταση αυτή και η χρήση εκ μέρους των κρατών μελών της εν λόγω ελευθερίας συνεπάγονται ότι οι εθνικές νομοθεσίες που εφαρμόζονται σήμερα ως προς τη διάρκεια προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας και των συγγενικών δικαιωμάτων εμφανίζουν διαφορές που είναι δυνατόν να εμποδίζουν την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων καθώς και την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών και να νοθεύουν τις συνθήκες του ανταγωνισμού στη κοινή αγορά· ότι, ως εκ τούτου, για την εγκαθίδρυση και τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, είναι απαραίτητη η εναρμόνιση των νομοθεσιών των κρατών μελών προκειμένου να καταστεί ενιαία η διάρκεια της προστασίας σε όλη την Κοινότητα·

ότι η ελάχιστη διάρκεια προστασίας των 50 ετών μετά το θάνατο του δημιουργού όπως προβλέπεται από τη σύμβαση της Βέρνης απέβλεπε στην προστασία του δημιουργού και των δύο πρώτων γενεών των κατιόντων του· ότι η παράταση της διάρκειας του μέσου όρου ζωής στην Κοινότητα είναι τέτοια, ώστε η διάρκεια αυτή να μην επαρκεί πλέον για να καλύπτει δύο γενεές·

ότι ορισμένα κράτη μέλη έχουν προβλέψει παρατάσεις της διάρκειας πέραν των 50 ετών μετά το θάνατο του δημιουργού προκειμένου να αντισταθμίσουν τις επιπτώσεις που είχαν οι παγκόσμιοι πόλεμοι στην εκμετάλλευση των έργων·

ότι με την ευκαιρία της διάσκεψης της Στοκχόλμης του 1967 για την αναθεώρηση της σύμβασης της Βέρνης, ορισμένες αντιπροσωπείες των κρατών μελών έχουν υιοθετήσει ψήφισμα με το οποίο τα συμβαλλόμενα μέρη καλούνται να παρατείνουν τη διάρκεια προστασίας του δικαιώματος του δημιουργού· ότι κατά τις συζητήσεις που διεξήχθηκαν στο πλαίσιο της διεθνούς οργάνωσης πνευματικής ιδιοκτησίας κατά την προετοιμασία πιθανού πρωτοκόλλου στη σύμβαση της Βέρνης, το θέμα αυτό περιλήφθηκε στην ημερήσια διάταξη·

ότι όσον αφορά τη διάρκεια προστασίας των συγγενικών δικαιωμάτων, ορισμένα κράτη μέλη έχουν επιλέξει διάρκεια προστασίας 50 ετών από τη δημοσίευση ή τη μετάδοση· ότι στα άλλα κράτη μέλη, που προετοιμάζουν σήμερα τη σχετική νομοθεσία, έχει επιλεγεί διάρκεια προστασίας 50 ετών·

ότι στην πρόταση της Κοινότητας για τις διαπραγματεύσεις στο Γύρο της Ουρουγουάης στο πλαίσιο της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου (GATT) προβλέπεται διάρκεια προστασίας 50 ετών από τη δημοσίευση για τους παραγωγούς φωνογραφημάτων·

ότι ο σεβασμός των κεκτημένων δικαιωμάτων εμπίπτει στις γενικές αρχές του δικαίου τις οποίες προστατεύει η κοινοτική έννομη τάξη· ότι, ως εκ τούτου, η εναρμόνιση της διάρκειας προστασίας του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας και των συγγενικών δικαιωμάτων δεν μπορεί να συνεπάγεται εξασθένιση της προστασίας της οποίας απολαύουν σήμερα οι εντός της Κοινότητος δικαιούχοι· ότι προκειμένου να περιοριστούν στο ελάχιστο οι συνέπειες από τα μεταβατικά μέτρα και για να καταστεί εφικτή η πραγματική θέση σε εφαρμογή της εσωτερικής αγοράς στις 31 Δεκεμβρίου 1992, είναι σκόπιμο να υπάρξει εναρμόνιση της διάρκειας προστασίας με βάση μεγαλύτερες χρονικές περιόδους·

ότι στην ανακοίνωση της 17ης Φεβρουαρίου 1991 «Ενέργειες με βάση το Πράσινο Βιβλίο — Πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής σχετικά με τα δικαιώματα του πνευματικού δημιουργού και τα συγγενικά δικαιώματα» [1], η Επιτροπή τονίζει ότι η εναρμόνιση των δικαιωμάτων του πνευματικού δημιουργού και των συγγενικών δικαιωμάτων πρέπει να πραγματοποιούνται βάσει υψηλού επιπέδου προστασίας, δεδομένου ότι τα εν λόγω δικαιώματα αποτελούν τη βάση της πνευματικής δημιουργίας και η προστασία τους εξασφαλίζει τη διατήρηση και την ανάπτυξη της δημιουργικότητας προς το συμφέρον των δημιουργών, της παραγωγής πολιτιστικών αγαθών, των καταναλωτών και ολόκληρου του κοινωνικού συνόλου·

ότι για να θεσπιστεί υψηλό επίπεδο προστασίας, ανταποκρινόμενο τόσο στις απαιτήσεις της εσωτερικής αγοράς όσο και στην ανάγκη δημιουργίας νομικού πλαισίου που να ευνοεί την αρμονική ανάπτυξη της δημιουργικότητας στην Κοινότητα, η εναρμόνιση της προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας πρέπει να καλύπτει 70 έτη μετά το θάνατο του δημιουργού ή 70 έτη από τη στιγμή που το έργο τίθεται νομίμως στη διάθεση του κοινού, και η προστασία των συγγενικών δικαιωμάτων πρέπει να καλύπτει 50 έτη από το γεγονός που αποτελεί αφετηρία της προθεσμίας·

ότι αυτές οι προθεσμίες πρέπει, σύμφωνα με τις συμβάσεις της Βέρνης και της Ρώμης, να υπολογίζονται από 1ης Ιανουαρίου του έτους το οποίο έπεται της αφετηρίας της προθεσμίας·

ότι το άρθρο 1 της οδηγίας 91/250/ΕΟΚ της 14ης Μαΐου 1991 για τη νομική προστασία των προγραμμάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών [2] προβλέπει ότι τα κράτη μέλη προστατεύουν τα προγράμματα των ηλεκτρονικών υπολογιστών, με βάση το δίκαιο της πνευματικής ιδιοκτησίας, ως λογοτεχνικά έργα κατά την έννοια της σύμβασης της Βέρνης (Πράξη Παρισίων — 1971)· ότι η παρούσα οδηγία εναρμονίζει τη διάρκεια προστασίας των λογοτεχνικών έργων στην Κοινότητα· ότι επομένως, πρέπει να καταργηθεί το άρθρο 8 της οδηγίας 91/250/ΕΟΚ, με το οποίο καθιερώνεται προσωρινή μόνον εναρμόνιση της διάρκειας προστασίας των προγραμμάτων των ηλεκτρονικών υπολογιστών·

ότι τα άρθρα 9 και 10 της οδηγίας ../.../ΕΟΚ του Συμβουλίου όσον αφορά το δικαίωμα μίσθωσης και δανεισμού και ορισμένα συγγενικά δικαιώματα, προβλέπουν μόνο ελάχιστη διάρκεια προστασίας των δικαιωμάτων, με την επιφύλαξη μελλοντικής εναρμόνισης· ότι είναι, ως εκ τούτου, σκόπιμο να καταργηθούν τα εν λόγω άρθρα προκειμένου η διάρκεια προστασίας των δικαιωμάτων αυτών να ευθυγραμμίζεται με την προβλεπόμενη από την παρούσα οδηγία διάρκεια·

ότι τα φωτογραφικά έργα απολαύουν προστασίας, μόνο για ελαχίστη περίοδο 25 ετών από τη δημιουργία τους βάσει της σύμβασης της Βέρνης· ότι, εξάλλου, ορισμένα κράτη μέλη διαθέτουν σύστημα πολλαπλής προστασίας για τις φωτογραφίες, δηλαδή προστασία βάσει του δικαίου της πνευματικής ιδιοκτησίας για τις φωτογραφίες που θεωρούνται καλλιτεχνικά έργα κατά την έννοια της σύμβασης της Βέρνης, και μία ή περισσότερες ειδικές προστασίες για όσες δεν θεωρούνται τέτοιου είδους έργα· ότι, κατά συνέπεια, πρέπει να υπάρξει πλήρης εναρμόνιση αυτών των διαρκειών προστασίας·

ότι για να αποφευχθούν οι διαφορές ως προς τη διάρκεια προστασίας, είναι αναγκαίο, όταν σε κράτος μέλος συμβεί ορισμένο γεγονός που αποτελεί αφετηρία μιας προθεσμίας, να θεωρείται ότι η προθεσμία αυτή αρχίζει να τρέχει σε όλη την Κοινότητα·

ότι το άρθρο 6α παράγραφος 2 της σύμβασης της Βέρνης προβλέπει ότι το ηθικό δικαίωμα του δημιουργού εξακολουθεί να ισχύει μετά το θάνατό του, τουλάχιστον μέχρι την απόσβεση των περιουσιακών δικαιωμάτων· ότι είναι σκόπιμο οι διατάξεις αυτές να περιληφθούν στην παρούσα οδηγία, με την επιφύλαξη του ενδεχόμενου μεταγενέστερης εναρμόνισης του ηθικού δικαιώματος·

ότι η διάρκεια προστασίας που προβλέπεται από την παρούσα οδηγία πρέπει να ισχύει για τα λογοτεχνικά και καλλιτεχνικά έργα, των οποίων η χώρα καταγωγής κατά την έννοια της σύμβασης της Βέρνης είναι μια τρίτη χώρα, χωρίς, ωστόσο, η διάρκεια αυτή να υπερβαίνει τη διάρκεια που καθορίζεται στη χώρα καταγωγής του έργου·

ότι όσον αφορά τη διάρκεια προστασίας των συγγενικών δικαιωμάτων για τους δικαιούχους οι οποίοι δεν είναι κοινοτικοί υπήκοοι αλλά δικαιούνται προστασίας δυνάμει διεθνών συμφωνιών, πρέπει επίσης να ισχύει η διάρκεια προστασίας που προβλέπεται από την παρούσα οδηγία, χωρίς όμως η διάρκεια αυτή να υπερβαίνει τη διάρκεια προστασίας που καθορίζεται στην τρίτη χώρα της οποίας ο δικαιούχος είναι υπήκοος·

ότι η θέση σε εφαρμογή των διατάξεων σε θέματα σύγκρισης των διαρκειών προστασίας δεν πρέπει να οδηγεί τα κράτη μέλη σε σύγκρουση με τις διεθνείς τους υποχρεώσεις· ότι δυνάμει αυτών των διεθνών υποχρεώσεων, τα κράτη μέλη παρέχουν διαφορετική μεταχείριση στα έργα ή τους υπηκόους τρίτων χωρών, η οποία μπορεί να συνεπάγεται διατάραξη της εσωτερικής αγοράς· ότι, επομένως, πρέπει να προβλεφθεί διαδικασία που επιτρέπει να αποφεύγονται οι δυσμενείς αυτές συνέπειες·

---

[1] COM(90) 584 τελικό.

[2] ΕΕ αριθ. L 122 της 17. 5. 1991, σ. 42.

ότι οι δικαιούχοι πρέπει να είναι σε θέση να απολαύουν της μεγαλύτερης διάρκειας προστασίας την οποία καθιερώνει η παρούσα οδηγία κατά τρόπο ενιαίο για όλη την Κοινότητα, εφόσον τα δικαιώματά τους δεν έχουν ακόμη αποσβεστεί στις 31 Δεκεμβρίου 1994,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

1. Τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας από λογοτεχνικά και καλλιτεχνικά έργα κατά την έννοια του άρθρου 2 της σύμβασης της Βέρνης προστατεύονται καθόλη τη διάρκεια της ζωής του δημιουργού και 70 έτη μετά το θάνατό του, ανεξαρτήτως του χρόνου κατά τον οποίο το έργο κατέστη νομίμως προσιτό στο κοινό.

2. Όταν το δικαίωμα ανήκει από κοινού στους συνεργάτες ενός έργου, η προθεσμία που αναφέρεται στην παράγραφο 1 υπολογίζεται από το θάνατο του τελευταίου επιζώντος συνεργάτη.

3. Για τα ανώνυμα και τα ψευδώνυμα έργα, τα έργα των οποίων ο δημιουργός είναι νομικό πρόσωπο σύμφωνα με τη νομοθεσία των κρατών μελών και τα συλλογικά έργα, η διάρκεια προστασίας είναι 70 έτη μετά το χρόνο κατά τον οποίο το έργο κατέστη νομίμως προσιτό στο κοινό.

Πάντως όταν το υιοθετηθέν από το δημιουργό ψευδώνυμο δεν αφήνει καμία αμφιβολία ως προς την ταυτότητά του ή αν ο δημιουργός αποκαλύψει την ταυτότητά του κατά την περίοδο που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο η διάρκεια της εφαρμοστέας προστασίας είναι η προβλεπόμενη στην παράγραφο 1.

4. Τα ανώνυμα ή ψευδώνυμα έργα δεν προστατεύονται αν ευλόγως μπορεί να υποτεθεί ότι ο δημιουργός τους απεβίωσε πριν από τουλάχιστον 70 έτη.

5. Για τα έργα που δημοσιεύονται σε τόμους, μέρη, τεύχη, αριθμούς ή επεισόδια, ως προς τα οποία η διάρκεια προστασίας αρχίζει από τη στιγμή που το έργο κατέστη νομίμως προσιτό στο κοινό, η διάρκεια αυτή υπολογίζεται για κάθε στοιχείο χωριστά.

6. Τα συλλογικά έργα και τα έργα των οποίων ο δημιουργός είναι νομικό πρόσωπο, όταν δεν υπάρχει η γνωστοποίηση στο κοινό που αναφέρεται στο άρθρο 3, προστατεύονται επί 70 έτη από τη δημιουργία τους.

Άρθρο 2

1. Τα δικαιώματα των ερμηνευτών ή εκτελεστών καλλιτεχνών προστατεύονται επί 50 έτη μετά την πρώτη δημοσίευση της ενσωμάτωσης σε υλικό υπόστρωμα της εκτέλεσης ή, σε περίπτωση μη δημοσίευσης από την πρώτη μετάδοση της εκτέλεσης. Πάντως τα εν λόγω δικαιώματα αποσβένονται 50 έτη μετά την εκτέλεση, αν η δημοσίευση ή η εκπομπή δεν έλαβε χώρα μέσα στην προθεσμία αυτή.

2. Τα δικαιώματα των παραγωγών φωνογραφημάτων προστατεύονται επί 50 έτη μετά την πρώτη δημοσίευση του φωνογραφήματος. Πάντως, τα εν λόγω δικαιώματα αποσβένονται 50 έτη μετά την υλική ενσωμάτωση, αν το φωνογράφημα δεν δημοσιεύτηκε μέσα στην προθεσμία αυτή.

3. Τα δικαιώματα των παραγωγών πρώτης υλικής ενσωμάτωσης κινηματογραφικών έργων και συνεχειών με ζωντανές εικόνες, ανεξαρτήτως του αν συνοδεύονται ή όχι από ήχο, αποσβένονται 50 έτη μετά την πρώτη δημοσίευση. Πάντως, αποσβένονται 50 έτη μετά την υλική ενσωμάτωση, αν το έργο ή η συνέχεια με ζωντανές εικόνες δεν δημοσιεύτηκε μέσα στην προθεσμία αυτή.

4. Τα δικαιώματα των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών προστατεύονται επί 50 έτη μετά την πρώτη μετάδοση.

Άρθρο 3

Οι προστατευόμενες φωτογραφίες απολαύουν της διάρκειας προστασίας που προβλέπεται στο άρθρο 1.

Άρθρο 4

1. Όταν μία από τις προθεσμίες που αναφέρονται στα άρθρο 1, 2 και 3 αρχίζει να τρέχει σε ένα κράτος μέλος, θεωρείται ότι αρχίζει να τρέχει σε όλη την Κοινότητα.

2. Η προστασία την οποία χορηγούν τα κράτη μέλη στα έργα, των οποίων χώρα καταγωγής, κατά την έννοια της σύμβασης της Βέρνης, είναι τρίτη χώρα και ο δημιουργός δεν είναι υπήκοος κράτους μέλους της Κοινότητας, λήγει το αργότερο κατά την ημερομηνία λήξεως της προστασίας στη χώρα καταγωγής του έργου χωρίς να είναι δυνατή υπέρβαση της διάρκειας που προβλέπεται στο άρθρο 1.

3. Οι διάρκειες προστασίας που προβλέπονται στο άρθρο 2 ισχύουν επίσης για τους δικαιούχους που δεν είναι υπήκοοι της Κοινότητας, καθόσον η προστασία τους χορηγείται από τα κράτη μέλη. Η χορηγούμενη, ωστόσο, από τα κράτη μέλη προστασία λήγει το αργότερο κατά την ημερομηνία λήξεως της προθεσμίας που προβλέπεται στην τρίτη χώρα, της οποίας ο δικαιούχος είναι υπήκοος.

4. Εν αναμονή της ενδεχόμενης σύναψης διεθνών συμφωνιών σχετικών με τη διάρκεια προστασίας του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας και των συγγενικών δικαιωμάτων, μπορεί να αποφασιστεί με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 9:

α) να μην εφαρμοστεί ή να τροποποιηθεί ο συγκριτικός κανόνας, ως προς τις διάρκειες προστασίας, που καθορίζεται στις παραγράφους 2 και 3 έναντι ορισμένων τρίτων χωρών, προκειμένου, ιδίως, τα κράτη μέλη να μην έλθουν σε σύγκρουση με τις διεθνείς υποχρεώσεις τους· πάντως, η διάρκεια της προστασίας δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να υπερβαίνει την προβλεπόμενη στα άρθρα 1 και 2 διάρκεια·

6) να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα στην περίπτωση που η προστασία χορηγείται στους υπηκόους τρίτων χωρών μόνον από ορισμένα κράτη μέλη, και η κατάσταση αυτή έχει ως συνέπεια σημαντική στρέβλωση του ανταγωνισμού ή διαταραχές κατά τις συναλλαγές στην εσωτερική αγορά.

Άρθρο 5

Οι προθεσμίες που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία υπολογίζονται από την 1η Ιανουαρίου του έτους που έπεται του προβλεπόμενου για την αφετηρία της προθεσμίας.

Άρθρο 6

1. Οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας εφαρμόζονται στα δικαιώματα που δεν έχουν αποσβεσθεί στις 31 Δεκεμβρίου 1994. Πάντως, οι διατάξεις αυτές δεν συνεπάγονται σύντμηση της τρέχουσας διάρκειας προστασίας, την οποία εγγυώνται οι νομοθεσίες των κρατών μελών.

2. Το ηθικό δικαίωμα που αναγνωρίζεται στο δημιουργό διατηρείται τουλάχιστον μέχρις αποσβέσεως των περιουσιακών δικαιωμάτων.

Άρθρο 7

1. Το άρθρο 8 της οδηγίας 91/250/ΕΟΚ καταργείται.

2. Τα άρθρο 9 και 10 της οδηγίας ../.../ΕΟΚ καταργούνται.

Άρθρο 8

1. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν πάραυτα στην Επιτροπή κάθε σχέδιο για τη χορήγηση νέων συγγενικών δικαιωμάτων και αναφέρουν τους λόγους που δικαιολογούν την εισαγωγή τους, καθώς και την προβλεπόμενη διάρκειά τους.

2. Τα κράτη μέλη αναβάλλουν την έκδοση των σχεδίων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 επί τρεις μήνες από την ημερομηνία της κοινοποίησης. Η προθεσμία αυτή ανέρχεται σε δώδεκα μήνες αν η Επιτροπή, μέσα στους τρεις μήνες που έπονται της κοινοποίησης, καταστήσει γνωστή την πρόθεσή της να προτείνει σχετική οδηγία.

Άρθρο 9

Η Επιτροπή επικουρείται από μια επιτροπή συμβουλευτικού χαρακτήρα, την οποία αποτελούν αντιπρόσωποι των κρατών μελών και της οποίας προεδρεύει ο αντιπρόσωπος της Επιτροπής.

Ο αντιπρόσωπος της Επιτροπής υποβάλλει στην εν λόγω επιτροπή σχέδιο των μέτρων που πρόκειται να ληφθούν. Η επιτροπή διατυπώνει τη γνώμη της για το σχέδιο μέσα σε προθεσμία που μπορεί να ορίσει ο πρόεδρος ανάλογα με τον επείγοντα χαρακτήρα του θέματος και, εάν χρειασθεί προβαίνει, σε ψηφοφορία.

Η γνώμη καταχωρείται στα πρακτικά· επιπλέον, κάθε κράτος μέλος έχει το δικαίωμα να ζητήσει να καταχωρηθεί η θέση του στα πρακτικά.

Η Επιτροπή λαμβάνει ιδιαίτερα υπόψη τη γνώμη της επιτροπής και τον ενημερώνει για τον τρόπο με τον οποίο έλαβε υπόψη τη γνώμη αυτή.

Άρθρο 10

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με τις διατάξεις των άρθρων 1 έως και 7, το αργότερο στις 31 Δεκεμβρίου 1992.

Όταν τα κράτη μέλη θεσπίζουν τις εν λόγω διατάξεις, αυτές περιέχουν αναφορά στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από παρόμοια παραπομπή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Ο τρόπος της παραπομπής αυτής αποφασίζεται από τα κράτη μέλη.

Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή τα κείμενα των διατάξεων εσωτερικού δικαίου, τις οποίες θεσπίζουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία.

2. Τα κράτη μέλη εφαρμόζουν τις διατάξεις του άρθρου 8 από την ημερομηνία κατά την οποία η παρούσα οδηγία παράγει αποτέλεσμα.

Άρθρο 11

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.